Turvallisuuskomitea
Säkerhetskommittén
The Security Committee

Lausunto

4.11.2025

VN/7127/2025
VN/7127/2025-PLM-4

Eduskunta
Hallintovaliokunta

HE 145/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Turvallisuuskomitealta asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitussa asiassa. Turvallisuuskomitean sihteeristön puolesta esitetään pyydettynä asiantuntijalausuntona seuraavaa:

Turvallisuuskomitean sihteeristö on ollut edustettuna hallituksen esitystä valmistelleessa työryhmässä ja antanut siitä lisäksi lausunnon. Lausunnossa esitettyjä näkökohtia on Turvallisuuskomitean sihteeristön käsityksen mukaan otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa.

Esityksen lähtökohtaa eli tavoitetta perustaa virastomuotoinen Huoltovarmuuskeskus voidaan pitää varsin perusteltuna. Kokonaisturvallisuuden toimintamalliin liittyvien keskeisten viranomaistahojen on syytä toimia virastomuodossa, joka on omiaan lisäämään toiminnan läpinäkyvyyttä ja toisaalta tätä kautta omiaan estämään myös päällekkäisten viranomaistoimintojen syntyä.

Lausumatta enempää esityksen muusta sisällöstä Turvallisuuskomitean sihteeristö kiinnittää huomiota kahteen 1. lakiehdotuksen kohtaan. Ensinnäkin on paikallaan tarkastella 1. lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentissa ehdotettua huoltovarmuuden määritelmää ja määritelmän ehdotetun laajentamisen mahdollisia seurauksia. Ehdotetun säännöksen mukaan huoltovarmuudella tarkoitettaisiin väestön toimeentulon ja suojaamisen, maan talouselämän, maanpuolustuksen sekä turvallisuuden kannalta välttämättömien taloudellisten toimintojen, välttämättömien tavaroiden, materiaalien ja palveluiden tuotannon ja saatavuuden sekä kriittisen infrastruktuurin turvaamista normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalta ja niiden aikana. Määritelmä poikkeaa jonkin verran nykyisen huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) vastaavasta määritelmästä. Nykyisen lain määritelmä käy ilmi lain 1 §:stä, jonka mukaan lain tarkoituksena on poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta turvata väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömät taloudelliset toiminnot ja niihin liittyvät tekniset järjestelmät.

Huoltovarmuuden alaan kuuluvaksi esitetään siis myös kriittisen infrastruktuurin turvaamista nykyisen taloudellisiin toimintoihin liittyvien teknisten järjestelmien turvaamisen sijasta. Ehdotetun säännöksen perusteluissa (HE, s. 67 – 68.) on valintaa perusteltu muun muassa sillä, että kriittinen infrastruktuuri kattaa voimassa olevassa laissa mainitut tekniset järjestelmät. Edelleen perusteluissa on esimerkein tehty selkoa siitä, mitä kaikkea kriittinen infrastruktuuri käsittää. Esimerkkien jälkeen on todettu, että ”kriittisellä infrastruktuurilla ei tarkoitettaisi pelkästään yhteiskunnan välttämättömiä toimintoja tuottavia fyysisiä rakennuksia tai rakennelmia, vaan kokonaisuutta, johon voi kuulua palveluita, fyysistä infrastruktuuria sekä tuotanto- ja toimitusketjuja.” Erikseen perusteluissa on vielä todettu, että huoltovarmuuslainsäädännössä kriittisen infrastruktuurin käsite on laajempi kuin CER-direktiivin kansallisen toimeenpanolain (310/2025) alaan kuuluva kriittinen infrastruktuuri.

Kriittisen infrastruktuurin käsite - sellaisena kuin se näyttäytyy esityksen perustelujen valossa - on tavattoman laaja ja on melkeinpä helpompi todeta, mitä siihen ei kuulu kuin mitä siihen kuuluu. Kun kriittinen infrastruktuuri ja sen turvaaminen liitetään ilman rajoituksia nimenomaan huoltovarmuuden määritelmään, se saattaa johtaa ennakoimattomiin ja yllätyksellisiin tilanteisiin sikäli, että useat

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Turvallisuuskomitea PL 31 00131 Helsinki	Eteläinen Makasiinikatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 160 88244 +358 9 160 88244	turvallisuuskomitea@gov.fi www.turvallisuuskomitea.fi

Huoltovarmuuskeskukselle (HVK) esitetyt tehtävät ja toimivaltuudet on sanonnallisesti kytketty nimeno-maan juuri huoltovarmuuden käsitteeseen. Tällaisia tehtäviä ovat 1. lakiesityksen 1 momentin 1-, 2-, 3-, 4-, ja 5-kohdissa mainitut tehtävät.

Kriittisen infrastruktuurin sisällyttäminen huoltovarmuuden määritelmään ilman tarkennuksia tai rajoittavia epiteettejä voi johtaa siihen, että huoltovarmuuden alaan ja sitä kautta Huoltovarmuuskeskuksen tehtäviin kuuluvaksi tulee kuulemaan paljon sellaista, joka etääntyy jo varsin kauas siitä, mitä materiaalisen huoltovarmuuden ytimeen on perinteisesti katsottu kuuluvan. Tämä taas voi johtaa paitsi viranomaistoiminnan päällekkäisyyteen myös siihen, että viraston tehtäväkentän rajoja on vaikea hahmottaa. Siksi olisikin paikallaan harkita, että huoltovarmuuden määritelmässä käytettäisiin nykyistä teknisten järjestelmien käsitettä kriittisen infrastruktuurin sijasta ja että huoltovarmuuden käsite ylipäätään rajattaisiin koskemaan vain nyt ehdotettua lakia. 1. lakiehdotuksen 1 momentin toinen lause voisi tällöin kuulua esimerkiksi näin:

> *Huoltovarmuudella tarkoitetaan **tässä laissa** väestön toimeentulon ja suojaamisen, maan talouselämän, maanpuolustuksen sekä turvallisuuden kannalta välttämättömien taloudellisten toimintojen, niihin liittyvien **teknisten järjestelmien**, välttämättömien tavaroiden, materiaalien ja palveluiden tuotannon ja saatavuuden turvaamista normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden ja poikkeusolojen varalta ja niiden aikana.*

On aiheellista kiinnittää huomiota myös Huoltovarmuuskeskukselle 1. lakiesityksen 5 §:n 1 momentin 14 kohdassa esitettyyn tehtävään. Huoltovarmuuskeskuksen tehtäväksi esitetään säännöksessä hoitaa työ- ja elinkeinoministeriön määräämät tehtävät. Säännöksen sanamuodon mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriö voisi siten määrätä Huoltovarmuuskeskukselle mitä tahansa muitakin kuin 5 §:ssä nimenomaisesti yksilöityjä tehtäviä. Olisi paikallaan rajata tätä tehtävää vähintäänkin siten, että työ- ja elinkeinoministeriö voisi määrätä Huoltovarmuuskeskukselle vain sen toimialaan kuuluvia tehtä-viä.

Pääsihteeri Petteri Korvala

Hallitusneuvos Timo Kerttula

Liitteet

Jakelu Eduskunta / Hallintovaliokunta

Tiedoksi

VN/7127/2025-PLM-4

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Kerttula Timo 91362539N	Korvala Petteri 91314913B
2025-11-04	2025-11-04